

V Bruseli 6. júla 2022
(OR. en)

11101/22

RECH 434
COMPET 586
IND 282

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	6. júla 2022
Komu:	Generálny sekretariát Rady
Č. dok. Kom.:	COM(2022) 332 final
Predmet:	OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Nový európsky inovačný program

---

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2022) 332 final.

Príloha: COM(2022) 332 final

V Štrasburgu 5. 7. 2022
COM(2022) 332 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Nový európsky inovačný program

{SWD(2022) 187 final}

1. STOJÍME NA ČELE NOVEJ VLNY ŠPIČKOVÝCH TECHNOLOGICKÝCH INOVÁCIÍ

Inovácie sú nevyhnutné na podporu konkurencieschopnosti Európy a na zabezpečenie zdravia a blahobytu jej občanov. Inovácie formujú trhy, transformujú hospodárstva, stimulujú zásadné zmeny v kvalite verejných služieb a sú nevyhnutné na dosiahnutie všeobecných cieľov súbežnej zelenej a digitálnej transformácie.

Nová vlna inovácií prichádza: Špičkové technologické inovácie, ktoré sú založené na špičkovej vede, technológiách a inžinierstve, často spájajú pokroky vo fyzikálnej, v biologickej a digitálnej oblasti a majú potenciál priniesť transformačné riešenia vo vzťahu ku globálnym výzvam. Špičkové technologické inovácie, ktoré vychádzajú z čoraz väčšej skupiny inovatívnych startupov v EÚ, majú potenciál stimulovať inovácie v celom hospodárstve a spoločnosti. To môže následne zmeniť podnikateľské prostredie EÚ a súvisiace trhy a pomôcť pri riešení najnaliehavejších spoločenských výziev, a to aj prostredníctvom dosiahnutia cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja.

V oblasti inovácií má Európa dlhú a hrdú históriu a jej pozícia v tomto smere je optimálna na to, aby stála na čele tejto vlny špičkových technologických inovácií, a to zo štyroch základných dôvodov.

Prvým dôvodom je vedúce postavenie EÚ v oblasti vedy. EÚ je veľmocou v produkcii vedomostí a špičkové technologické inovácie využívajú nové vedecké a technologické informácie založené na najvyšších normách etiky a integrity. EÚ, ktorá tvorí 6 % svetovej populácie, je zodpovedná za pätinu všetkých publikácií najvyššej kvality¹ na svete². Okrem toho sú spoločnosti v EÚ svetovými lídrami v oblasti zelených patentov s vysokou hodnotou a zelených patentov v energeticky náročných odvetviach.

Druhým dôvodom je silná priemyselná základňa Európy a čoraz živší startupový ekosystém. Špičkové technologické inovácie vedú skôr k fyzickým produktom než k čisto softvérovým službám³, a preto často profitujú zo silných partnerstiev s poprednými priemyselnými odvetvami. Podpora partnerstiev medzi spoločnosťami a s výskumnými pracovníkmi prostredníctvom programov EÚ spolu s politikami, ako je nová priemyselná stratégia⁴, a súvisiace iniciatívy, ako je napríklad Európsky akt o čipoch⁵, umožňuje rozvíjanie silných ponúk a hodnotových reťazcov EÚ v odvetviach, ktoré využívajú špičkové technológie.

Tretím dôvodom sú ambiciózne rámcové podmienky podporujúce inovácie na jednotnom trhu. Špičkové technologické inovácie sú zamerané na riešenia kľúčových spoločenských výziev. Ako dokazuje napríklad postavenie EÚ v oblasti veternej energie⁶, odvážne politické rozhodnutia,

---

¹ Patriace medzi 10 % najcitovanejších publikácií.

² Správa o výsledkoch EÚ v oblasti vedy, výskumu a inovácií (SRIP) za rok 2022.

³ 83 % podnikov v oblasti špičkových technológií sa zaoberá tvorbou fyzického produktu (zdroj: Boston Consulting Group).

⁴ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/european-industrial-strategy_sk.

⁵ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/european-chips-act>.

⁶ Polovica aktívnych spoločností má sídlo v EÚ a európski výrobcovia pôvodného zariadenia (VPZ) majú takisto celosvetovú vedúcu pozíciu COM(2021) 952 final, október 2021.

napríklad v oblasti zmeny klímy a ochrany životného prostredia, spolu s úzkou spoluprácou medzi verejným a súkromným sektorom a silnými stránkami jednotného trhu vytvorili podmienky na to, aby sa európskym spoločnostiam darilo v odvetviach budúcnosti využívajúcich špičkové technológie.

A posledným dôvodom je európska talentová základňa. Špičkové technologické startupy a inovácie potrebujú prístup k silnej ponuke zručností v oblasti vedy, technológií, inžinierstva a matematiky (STEM) a podnikania a súvisiacich kapacít, ktoré sú v súlade s najvyššími hodnotami a zásadami výskumu a vývoja. Európa má jedny z najlepších inštitúcií vysokoškolského vzdelávania a výskumných organizácií na svete a ich zásadný prínos k agende EÚ v oblasti vzdelávania, výskumu a inovácií sa naďalej posilňuje prostredníctvom iniciatív, ako je nová európska stratégia pre univerzity⁷. So 17,5 milióna osôb v terciárnom vzdelávaní, viac ako miliónom výskumných pracovníkov a zvýšenou aktivitou v oblasti udeľovania licencií, patentovania a vytvárania startupov v mnohých krajinách tieto inštitúcie už zohrávajú rozhodujúcu úlohu pri zabezpečovaní prílevu kvalifikovaných osôb a nápadov pre špičkové technologické inovácie.

S cieľom využiť tieto silné stránky EÚ prijme nové konkrétne opatrenia. Tieto opatrenia umožnia inovátorom vrátane startupov v oblasti špičkových technológií lepšie využívať výhody jednotného trhu a prilákať nových inštitucionálnych investorov s cieľom posilniť finančné a kapitálové trhy na účely komercializácie a rozširovania spoločností v oblasti špičkových technológií tu v EÚ. Nové opatrenia pomôžu jednotlivcom lepšie sa vybaviť príslušnými zručnosťami, umožnia realizovať potenciál nášho rôznorodého obyvateľstva, najmä žien, a prilákajú talentovaných jednotlivcov, aby prišli pracovať do EÚ. Návrhy týkajúce sa regulačných rámcov pomôžu EÚ udržiavať krok s rýchlym technologickým vývojom, aby sa umožnilo testovanie a následná komercializácia inovácií v oblasti špičkových technológií v EÚ.

Zavádzanie špičkových technologických inovácií a schopnosť regiónov v celej EÚ prispievať k inováciám a využívať ich sa posilní aj prostredníctvom opatrení na riešenie pretrvávajúcich rozdielov v oblasti inovácií medzi členskými štátmi a regiónmi. Tým sa posilní vnútorná súdržnosť a poskytnú širšie hospodárske a sociálne výhody – v súčasnosti sú najvýkonnejšie regióny až deväťkrát inovatívnejšie ako tie najmenej výkonné⁸ a technologická produkcia meraná patentmi sa sústreďuje v regiónoch, v ktorých sídlia veľké spoločnosti a v ktorých je vysoký podiel výrobných spoločností⁹.

Aktuálne globálne trendy si takisto vyžadujú rýchlu reakciu a zdôrazňujú potrebu zmierniť strategickú závislosť v oblasti kľúčových technológií a kritických surovín. V súlade s ambíciami aktuálneho plánu REPowerEU¹⁰, ktorý vychádza z balíka návrhov Fit for 55, sa EÚ musí zbaviť svojej závislosti od ruských fosílnych palív oveľa skôr ako v roku 2030, konkrétne zvýšením energetickej účinnosti, a to aj prostredníctvom zavádzania zásad obehového hospodárstva,

---

⁷ Oznámenie Komisie o európskej stratégii pre univerzity.

⁸ Európska komisia, (2022), Ôsma správa o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti na základe regionálneho prehľadu výsledkov inovácie za rok 2021.

⁹ Pracovný dokument útvarov Komisie, ktorý je sprievodným dokumentom k novému európskemu inovačnému programu, oddiel 2.3.1 Rozdiely v oblasti inovácií.

¹⁰ Plán REPowerEU COM(2022) 230 final.

a urýchliť vývoj a zavádzanie technológií v oblasti čistej energie, najmä z obnoviteľných zdrojov vrátane obnoviteľného vodíka.

Pod vplyvom úvah o intenzívnejšom obehovom, digitalizovanom a zdrojovo efektívnom hospodárstve, pandémie alebo o ruskej agresii voči Ukrajine budú musieť spoločnosti budovať nové kapacity a hľadať dôveryhodných partnerov na budovanie odolnosti dodávateľského reťazca, rozvíjať nové obchodné príležitosti a spoluprácu vzhľadom na čoraz medzinárodnejší charakter inovácií. Program Horizont Európa, Erasmus+ a ďalšie programy a politiky EÚ dôsledne podporujú takúto spoluprácu s dôveryhodnými partnermi, a to aj prostredníctvom dohôd o pridružení. Oznámenie o globálnom prístupe k výskumu a inováciám¹¹ poskytuje zlepšený rámec na rozvoj takejto spolupráce. Okrem toho sa v novej stratégii EÚ pre globálnu prepojenosť, Global Gateway¹², a v oznámení o preskúmaní obchodnej politiky¹³ zdôrazňuje význam prehĺbovania medzinárodných partnerstiev, diverzifikácie obchodných vzťahov a využívania otvorenosti a prítlačivosti jednotného trhu EÚ.

Opatrenia uvedené v tomto oznámení, zoskupené do piatich hlavných iniciatív, môžu v súčinnosti využiť silné stránky jednotného trhu, silnej priemyselnej a talentovej základne, stabilných inštitúcií a demokratickej spoločnosti na podporu špičkových technologických inovácií v EÚ, využiť príležitosti, ktoré ponúka dvojaká transformácia, a vybudovať trvalé globálne partnerstvá a zároveň uspokojiť potrebu budúcej otvorenej strategickej autonómie. Opatrenia vychádzajú z minulých a prebiehajúcich iniciatív s cieľom zlepšiť inovačnú výkonnosť EÚ spolu s cieľmi a prioritami nového európskeho výskumného priestoru¹⁴ (ďalej len „EVP“), európskeho vzdelávacieho priestoru¹⁵, európskej stratégie pre univerzity, akčného plánu digitálneho vzdelávania¹⁶ a cieľov digitálneho desaťročia¹⁷ a súvisiacich cieľov 20 miliónov odborníkov v oblasti IKT do roku 2030. S cieľom tohto oznámenia sa stotožnila aj Konferencia o budúcnosti Európy vo svojej záverečnej správe z mája 2022, v ktorej vyzvala na „[z]abezpečenie väčšej účasti startupov a MSP na inovačných projektoch, pretože sa tým zvyšuje ich inovačná sila, konkurencieschopnosť a vytváranie sietí“¹⁸. V oznámení sa uvádza aj prehľad inovačnej výkonnosti EÚ, ktorý sa podrobnejšie skúma v sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie.

2. EURÓPSKE PERSPEKTÍVY – VÝZVY A HLAVNÉ INICIATÍVY

11

https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/research_and_innovation/strategy_on_research_and_innovation/documents/ec_rtd_com2021-252.pdf.

12 JOIN(2021) 30 final.

13 [Oznámenie o preskúmaní obchodnej politiky \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0628&from=SK).

14 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0628&from=SK>.

15 <https://education.ec.europa.eu/>.

16 <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/digital-education-action-plan>.

17 [Digitálne desaťročie Európy: digitálne ciele do roku 2030 | Európska komisia \(europa.eu\)](https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/digital-education-action-plan).

18 https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/conference-future-europe_sk#final-reports-and-proposals; opatrenia 5 a 6 v návrhu Udržateľný rast a inovácie, opatrenia 7, 8 a 19 v návrhu Zvýšenie konkurencieschopnosti EÚ a ďalšie prehĺbenie jednotného trhu a návrh Digitálne inovácie na posilnenie sociálneho a udržateľného hospodárstva.

2.1. Prístup k financovaniu rozširujúcich sa špičkových technologických podnikov

2.1.1. Výzvy

Európa patrí medzi najrýchlejšie rastúce regióny v oblasti súkromných kapitálových investícií¹⁹. V rokoch 2016 až 2020 zaznamenala rýchlejší rast ako Čína a USA²⁰, aj keď z nižšej východiskovej hodnoty. Aj podiel celkového celosvetového kapitálu investovaného do európskych startupov predstavoval 33 % v kolách po najviac 5 miliónov USD v porovnaní s 35 % v prípade amerických startupov²¹.

Zriadenie Európskej rady pre inovácie (ďalej len „EIC“) umožňuje najslubnejším špičkovým technologickým startupom v Európe získať dodatočnú podporu na rozšírenie svojich prelomových inovácií prostredníctvom jedinečnej kombinácie verejného grantu a dlhodobých kapitálových investícií v rámci fondu EIC. Fond sa má stať najväčším investorom v počiatočnom štádiu rozvoja špičkových technológií v Európe: bude slúžiť na to, aby na základe rozpočtu vo výške 10 miliárd EUR pre EIC získal 30 až 50 miliárd EUR²² od iných súkromných investorov.

Opatrenia v rámci únie kapitálových trhov²³ a podpora prostredníctvom Programu InvestEU²⁴, ktorá zmobilizovala viac ako 370 miliárd EUR dodatočných investícií, budú ďalej stimulovať súkromné investície na podporu takýchto inovácií v Európe. Patrí sem aj úsilie zamerané na využívanie časti z cca. 13 biliónov EUR „spravovaných aktív“²⁵ dlhodobých inštitucionálnych/súkromných investorov so sídlom v EÚ, ako sú penzijné fondy a poisťovne, a ich vloženie do fondov rizikového kapitálu rozširujúcich sa podnikov v EÚ.

Napriek tomu má EÚ výrazne nižší počet rozširujúcich sa technologických podnikov ako USA a Čína a ich financovanie zaostáva za financovaním startupov²⁶. EÚ brzdí viacero faktorov. Hlavným zdrojom externého financovania európskych podnikov sú naďalej tradičné bankové produkty, ako sú pôžičky, úverové linky a kontokorentné úvery²⁷. Alternatívne trhové zdroje, ako je vlastné imanie, zohrávajú v EÚ pomerne malú úlohu a daňový systém posilňuje súčasný stav, keďže úroky z dlhového financovania sú daňovo odpočítateľné, zatiaľ čo vo väčšine členských štátov náklady spojené s externým kapitálovým financovaním odpočítateľné nie sú.²⁸

---

¹⁹ Údaje z Invest Europe, 2022.

²⁰ Zložená ročná miera rastu 49 % v porovnaní s 34 % v prípade Číny a 28 % v prípade USA.

²¹ Stav technológií v Európe 2021.

²² https://eic.ec.europa.eu/system/files/2021-03/ec_rtd_eic-vision-roadmap-impact.pdf.

²³ [Únia kapitálových trhov](#).

²⁴ https://investeu.europa.eu/index_en.

²⁵ Dôchodkové fondy EÚ27 predstavujú približne 3 bilióny EUR (OECD, globálna štatistika o dôchodkoch, 2022) a poisťovne so sídlom v EÚ vykazujú spravované aktíva vo výške približne 10 biliónov EUR (Insurance Europe, údaje, 2021).

²⁶ *Tackling the Scale-Up: Evidence and impact of the scale-up financing gap for innovative firms in Europe and reflections on potential solutions* (Riešenie rozdielov medzi rozširujúcimi sa podnikmi: dôkazy a vplyv rozdielov vo financovaní na rozširujúce sa podniky v Európe a úvahy o možných riešeniach) – Anita Quas, Colin Mason, Ramón Compañó, James Gavigan a Giuseppina Testa.

²⁷ Európska komisia (2017), *Analýza európskeho trhu s podnikovými dlhopismi*. Analytická správa podporujúca hlavnú správu skupiny expertov Komisie pre podnikové dlhopisy.

²⁸ [Úľava na zníženie zvýhodňovania dlhu voči vlastnému imaniu \(DEBRA\) – úvodné posúdenie vplyvu](#).

Významným obmedzením investícií do inovácií, najmä pri ich rozširovaní, je krátkodobý charakter tradičného financovania spolu s komparatívnou fiškálnou nevýhodou vlastného kapitálu v porovnaní s dlhom. Špičkové technologické inovácie si vyžadujú veľké množstvo trpezlivého kapitálu, keďže príslušné spoločnosti vo všeobecnosti: nemajú stabilné toky príjmov a zabezpečený peňažný tok; sú bohaté na duševné vlastníctvo, ale majú málo hmotných záruk; a potrebujú určitý čas, kým sa ich výsledky uplatnia na trhu, pokiaľ ide o predajné produkty a finančnú návratnosť.

V EÚ takisto chýbajú veľké fondy rizikového kapitálu, ktoré by boli ochotné upísať veľké hodnoty transakcií v porovnaní s fondmi v USA a Číne. Z rozdelenia investorov rizikového kapitálu medzi rôzne typy investorov vyplýva, že dôchodkové fondy a poisťovne predstavujú len 12,7 % všetkých prostriedkov rizikového kapitálu získaných v EÚ v roku 2020²⁹. Na druhej strane najväčší podiel (takmer 35 %) patrí štátnym agentúram. To podčiarkuje roztrieštenosť a averziu voči riziku na európskom trhu rizikového kapitálu, pričom mnohí investori sa zameriavajú na skoré štádium, úzke, regionálne trhy, čo má za následok nižší počet menších investičných kôl v neskorej fáze v Európe.

Väčšina väčších investičných kôl bola motivovaná zahraničnými investormi (fondmi rizikového kapitálu so sídlom mimo EÚ)³⁰, zatiaľ čo prvotné verejné ponuky akcií takisto zohrávajú relatívne malú úlohu vo financovaní v EÚ v porovnaní s USA. Nedostatočne veľký trh s prvotnými verejnými ponukami akcií obmedzuje zdroje kapitálového financovania pre spoločnosti³¹ a investičné príležitosti pre investorov. Obmedzuje aj možnosti vystúpiť pre investorov rizikového a súkromného kapitálu, ktorí investovali v skoršej fáze vývoja spoločnosti. V roku 2020 sa v EÚ prostredníctvom prvotných verejných ponúk akcií uskutočnilo len 5 % z celkového objemu odpredaja, zatiaľ čo v USA sa uvádza hodnota 30 %³². Existujú dôkazy o tom, že tieto faktory spolu tlačili európske spoločnosti k premiestneniu, a to aj prostredníctvom kótovania na zahraničných burzách a odchodu vrátane predaja podnikania³³.

Okrem toho ženy a osoby z rôzneho prostredia sú naďalej nedostatočne zastúpené v špičkových technologických startupoch aj v investičných fondoch napriek jasnej korelácii medzi rastom spoločnosti a prítomnosťou rôznorodých tímov³⁴ vrátane žien vo vedúcich pozíciách. V roku 2020 smerovalo do technologických spoločností, ktorých zakladateľmi boli len ženy, len 1,7 % kapitálu získaného na európskych trhoch rizikového kapitálu³⁵ a rozdiel medzi spoločnosťami vedenými mužmi a spoločnosťami so zmiešanými a/alebo ženskými zakladateľmi zostal výrazný, pokiaľ ide o získaný kapitál aj počet transakcií. Dôkazy poukazujú na podobné

---

²⁹ Výkonnosť EÚ v oblasti vedy, výskumu a inovácií v roku 2022 (pripravuje sa) na základe údajov Invest Europe, 2021.

³⁰ 75 % finančných transakcií v EÚ.

³¹ Prvotné verejné ponuky akcií umožňujú prístup k rizikovému kapitálu v objeme, ktorý je 5,5-krát vyšší ako v prípade podnikov, ktoré zostávajú súkromné (<https://mindthebridge.com/tech-scaleup-ipos-2019-report/>).

³² Výkonnosť v oblasti vedy, výskumu a inovácií v EÚ 2022 na základe štúdie Ambrosia a kol. (2021).

³³ Braun et al. (2019), *Follow the Money: How Venture Capital Facilitates Emigration of Firms and Entrepreneurs in Europe* (Nasledujte peniaze: Ako rizikový kapitál uľahčuje emigráciu firiem a podnikateľov v Európe) 2019.

³⁴ <https://hbr.org/2018/07/the-other-diversity-dividend/>.

³⁵ Atomico (2021), Stav technológií v Európe 2021.

nedostatočné zastúpenie ďalších menšinových skupín. To obmedzuje tok nápadov a talentov, ktoré uspokojujú potreby rôznorodého obyvateľstva EÚ a príležitosti na globálnych trhoch.

2.1.2. Hlavná iniciatíva zameraná na financovanie rozširujúcich sa špičkových technologických podnikov

Táto hlavná iniciatíva sa zameriava na opatrenia, ktoré urýchlia rast špičkových technologických startupov v EÚ. Do roku 2025³⁶ by sa mohli pre rozširujúce sa podniky zmobilizovať finančné prostriedky vo výške približne 45 miliárd EUR z nevyužitých zdrojov súkromného kapitálu a rovnako by sa mohli znížiť náklady na kótovanie na verejných trhoch.

Vyváženie stimulov pre dlh a vlastné imanie

Komisia navrhla **úpravu na zníženie zvýhodňovania dlhu voči vlastnému imaniu (DEBRA) pri dani z príjmov právnických osôb**³⁷, čím by sa zvýšila dostupnosť vlastného imania a zatriktívnilo by sa pre spoločnosti znížením nákladov na nové vlastné imanie v celej EÚ. Po prijatí Radou by sa tak mohla poskytnúť odpočítateľná položka na náklady na získanie vlastného imania v spojení s obmedzením odpočítateľnosti úrokov. Všetky nefinančné spoločnosti by boli oprávnené na príspevok na nové vlastné imanie a malé a stredné podniky (MSP) by mohli získať vyššiu pomyselnú úrokovú sadzbu (t. j. využívať vyššie odpočty) v porovnaní s väčšími firmami.

Kótovanie

V súlade s cieľmi akčného plánu únie kapitálových trhov z roku 2020 **Komisia v druhej polovici roka 2022 navrhne akt o kótovaní**. Akt o kótovaní zjednoduší a uľahčí požiadavky na prvotné aj priebežné kótovanie určitých typov spoločností s cieľom znížiť náklady a zvýšiť právnu istotu pre emitentov a zároveň zabezpečiť ochranu investorov a integritu trhu. S cieľom umožniť niektorým zakladateľom a rodinám (napr. emitentom kótujúcim na rastových trhoch MSP) zachovať si kontrolu po kótovaní a zároveň získať väčší objem finančných prostriedkov a využívať výhody spojené s kótovaním sa v akte o kótovaní môže navrhnúť aj minimálna harmonizácia vnútroštátnych právnych režimov týkajúcich sa štruktúr akcií dvojakej triedy v celej EÚ. Okrem toho vďaka záruke EÚ v rámci iniciatívy SME IPO Programu InvestEU (prvotné verejné ponuky akcií MSP)³⁸ bude Európsky investičný fond investovať do MSP, ktoré vstupujú na burzu alebo majú v úmysle tak urobiť. To priláka ďalšie súkromné investície na podporu ich rozširovania a rastu.

Financovanie rizikového kapitálu v neskoršej fáze

Dohoda o zárukách InvestEU, ktorú Európska komisia a skupina EIB podpísali v marci 2022, otvára cestu k realizácii finančných produktov InvestEU v rámci **segmentu týkajúceho sa výskumu, inovácie a digitalizácie**, prostredníctvom ktorého skupina EIB do roku 2027 uvoľní

³⁶ 30 miliárd EUR z dôchodkových fondov, 15 miliárd EUR z poisťovní. Pracovný dokument útvarov Komisie, ktorý je sprievodným dokumentom k novému európskemu inovačnému programu, oddiel 2.1.3. Finančné prostriedky, ktoré by sa mohli mobilizovať prostredníctvom opatrenia na financovanie rizikového kapitálu v neskoršej fáze.

³⁷ Uverejnené 11. mája 2022.

³⁸ https://www.eif.org/InvestEU/equity_products_calls/index.htm.

5,5 miliardy EUR na podporu prelomových inovácií³⁹. Na základe úspešného pilotného projektu⁴⁰ sa v rámci Programu InvestEU rozšíri mechanizmus Európskeho akčného plánu pre rizikový kapitál pre rýchlo sa rozvíjajúce podniky (ESCALAR). Rozšírenie priláka viac nových súkromných fondov, a najmä inštitucionálnych investorov, doplnením rizikového kapitálu kvázi vlastným kapitálom so zníženým rizikovým profilom. To má potenciál zdvojnásobiť investičnú kapacitu daného fondu rizikového kapitálu bez toho, aby sa narušil charakter európskeho prostredia rizikového kapitálu prilákaním ďalších súkromných investícií na základe nerovnocenného prístupu (*pari passu*)⁴¹.

Na podporu tohto zámeru Komisia zvolá vedúcich predstaviteľov veľkých inštitucionálnych investorov (penzijných, poisťovacích a štátnych investičných fondov), aby preskúmali príležitosti a požiadavky na zvýšenie investícií do fondov rizikového kapitálu. V rámci Programu InvestEU sa bude skúmať aj úsilie pomôcť finančným inštitúciám a ich investičným expertom lepšie posúdiť, oceniť a zhodnotiť nehmotný majetok s cieľom uľahčiť MSP využívanie duševného vlastníctva ako zábezpeky.

Ďalej Komisia spolu s členskými štátmi a EIB posúdi komplementárnosť medzi existujúcimi nástrojmi financovania EÚ a nedávnymi iniciatívami, ako je iniciatíva European Tech Champions⁴² (ETCI, na ktorú skupina EIB spočiatku vyčlení až 500 miliónov EUR), s cieľom riešiť nedostatok prostriedkov na rozširovanie pre európske spoločnosti v oblasti špičkových technológií.

Zvýšenie rozmanitosti a zlepšenie toku transakcií

Komisia **pilotne zavedie index rodovej rovnosti a rozmanitosti v oblasti inovácií**. Ten bude zahŕňať údaje o ženách a iných menej zastúpených skupinách vrátane osôb so zdravotným postihnutím v inovatívnych startupoch a scaleupoch, ako aj medzi investormi a fondmi, ktoré do takýchto spoločností investujú. Bude sa opierať o štúdiu, ktorá posúdi rodové rozdiely v investíciách tak na úrovni spoločností vedených ženami, ako aj na úrovni fondov vedených ženami. V rámci štúdie sa vypracuje harmonizovaná metodika spoľahlivého a systematického zberu údajov a navrhne sa primeraná analýza údajov s cieľom zlepšiť informovanosť na účely tvorby politiky. Programy, ako je napríklad **Women2Invest EIT**⁴³, budú ďalej podporovať úsilie o zvýšenie rozmanitosti tým, že pomôžu investorom nadviazať kontakt s rozmanitejšou skupinou talentov a prijímať ich.

2.2. Rámcové podmienky pre špičkové technologické inovácie

---

³⁹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_22_1548.

⁴⁰ https://www.eif.org/what_we_do/equity/escalator/index.htm.

⁴¹ Investície využívajúce určité dodatočné ochrany, ktoré znižujú investičné riziko v porovnaní s inými triedami akcií alebo podobne. Na základe uznania nižšieho rizika nebude investícia využívať rovnaké nároky na výnos ako iní investori upisujúci iné triedy akcií alebo podobné triedy s vyšším rizikom.

⁴² https://www.eif.org/what_we_do/equity/news/2022/eib-supports-the-pan-european-scale-up-initiative-to-promote-tech-champions.htm.

⁴³ <https://eit.europa.eu/our-activities/opportunities/eit-opens-call-investors-participate-women2invest>.

2.2.1. Výzvy

Rámcové podmienky vrátane regulácií môžu podporiť alebo zmarit' vývoj a zavádzanie nových inovatívnych produktov a procesov.

EÚ podnikla kroky na posilnenie integrácie v rámci jednotného trhu a prijatie predpisov, ktoré vyvažujú potrebu ochrany s potrebou inovácií, čoho dôkazom sú usmernenia Komisie pre lepšiu právnu reguláciu a súvisiaci súbor nástrojov⁴⁴. V digitálnej⁴⁵ oblasti existujú doložky o experimentálnom režime, ktoré dláždia cestu k dynamickejšiemu vývoju právnych predpisov, pričom jedným takýmto príkladom je európska infraštruktúra služieb blockchainu financovaná z programu Digitálna Európa, ktorá poskytuje celoeurópsku platformu na všeobecné účely pre cezhraničné verejné služby. V nedávnom hodnotení európskeho rámca interoperability⁴⁶ sa takisto zistilo, že vytvorenie štruktúrovanej spolupráce v oblasti interoperability digitálnych verejných služieb by mohlo mať zásadný vplyv na inovácie vo verejnom sektore. Takéto prístupy v niektorých členských štátoch vedú k prínosom aj pre odvetvie dopravy a energetiky.

Nedávno Komisia v revidovanom návrhu smernice o obnoviteľných zdrojoch energie⁴⁷ poskytla priestor na vytvorenie experimentálnych regulačných prostredí na podporu inovácií v odvetví obnoviteľných zdrojov energie, pričom súčasťou plánu REPowerEU bolo aj odporúčanie týkajúce sa rýchleho povoľovania zavádzania projektov v oblasti obnoviteľných zdrojov energie. Návrh revidovanej smernice o priemyselných emisiách⁴⁸ podporuje aj zavádzanie inovatívnych technológií a techník počas prebiehajúcej priemyselnej transformácie, okrem iného tým, že stanovuje dočasné výnimky z emisných limitov na testovanie nových techník alebo na zavedenie najmodernejšej techniky. Okrem toho živé laboratória pre zelené digitálne riešenia a inteligentné nulové znečistenie v rámci akčného plánu nulového znečistenia⁴⁹ podporia zapojenie regionálnych a miestnych orgánov spolu so zainteresovanými stranami s cieľom vypracovať miestne opatrenia pre zelenú a digitálnu transformáciu.

Povaha prelomových špičkových technologických inovácií a naliehavosť súbežnej transformácie si však vyžadujú väčší pokrok v oblasti zodpovedných regulačných rámcov, ktoré inovátorom uľahčujú experimentovanie, zabezpečujú prijatie zo strany verejnosti a umožňujú regulačným orgánom učiť sa a prispôbovať sa v nových oblastiach. Existuje značný priestor aj na to, aby sme sa poučili z odlišných prístupov, ktoré sa uplatňujú v členských štátoch EÚ, s cieľom objasniť možnosti, ktoré majú inovátori a regulačné orgány k dispozícii na uľahčenie takéhoto experimentovania.

Využívanie úlohy verejného sektora ako hlavného zákazníka môže ďalej formovať trhy, poskytovať lepšie a prístupnejšie služby, prilákať súkromné investície tam, kde by inak chýbali, a čo je dôležitejšie, poskytnúť inovatívnym startupom dôležitého prvého zákazníka. Subjekty verejného sektora v EÚ vynakladajú približne 14 % HDP (približne 2 bilióny EUR ročne) na

⁴⁴ [Európska komisia \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/) – pozri najmä špecializovaný nástroj č. 22 o výskume a inováciách a nástroj č. 69 o nových politikách, ako sú experimentálne regulačné prostredia.

⁴⁵ https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:e0649735-a372-11eb-9585-01aa75ed71a1.0010.02/DOC_1&format=PDF.

⁴⁶ https://ec.europa.eu/isa2/eif_sk/.

⁴⁷ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/amendment-renewable-energy-directive-2030-climate-target-with-annexes_sk.pdf.

⁴⁸ <https://ec.europa.eu/environment/industry/stationary/ied/evaluation.htm>.

⁴⁹ [Akčný plán nulového znečistenia \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/sk/TXT/?uri=CELEX:52021R1317).

obstarávanie výrobkov a služieb⁵⁰. Podľa celoeurópskeho referenčného porovnávania⁵¹ si modernizácia verejných služieb a posilnenie priemyselnej konkurencieschopnosti EÚ v celosvetovom meradle vyžadujú zdvojnásobenie investícií do inovačného obstarávania. Hoci k dnešnému dňu 81 % krajín OECD vypracovalo národné stratégie s politikami, ktoré podporujú inovačné obstarávanie, len tretina členských štátov EÚ má takéto stratégie. Údaje, ktoré by mohli pomôcť zlepšiť existujúce prístupy, buď chýbajú, alebo sú nekonzistentné, čo sťažuje prijímanie informovaných rozhodnutí.

2.2.2. Hlavná iniciatíva o umožnení špičkových technologických inovácií prostredníctvom experimentálnych priestorov a verejného obstarávania

Táto hlavná iniciatíva sa zameriava na uľahčenie inovácií na základe zlepšenia rámcových podmienok vrátane experimentálnych prístupov k regulácii, a to prostredníctvom tzv. experimentálnych regulačných prostredí⁵², ako aj testovacích zariadení, živých laboratórií a inovačného obstarávania.

Experimentálne regulačné prostredia

Komisia **vydá v prvej polovici roka 2023 usmerňovací dokument**, v ktorom objasní príslušné prípady použitia experimentálnych regulačných prostredí, testovacích zariadení a živých laboratórií s cieľom podporiť tvorcov politik a inovátorov v ich prístupe k experimentovaniu v rámci EÚ. V pracovnom dokumente útvarov Komisie sa poskytne prehľad o aktuálnych hlavných doložkách o experimentálnom režime a experimentálnych regulačných prostrediach v práve EÚ a inovátorom sa poskytne podpora pri identifikácii oblastí a vytváraní priestoru na experimentovanie, ako sú experimentálne regulačné prostredia, živé laboratóriá alebo testovacie zariadenia, ktoré by v budúcnosti mohli uľahčiť zavádzanie prelomových technológií prostredníctvom výziev⁵³.

Komisia v roku 2023 podporí aj **vytvorenie GovTech inkubátora**: dohody o cezhraničnej spolupráci medzi agentúrami v oblasti digitalizácie na zavádzanie inovatívnych digitálnych riešení verejnej správy prostredníctvom programu Digitálna Európa.

Okrem toho Komisia zriadi **poradnú skupinu pre právne predpisy priaznivé pre inovácie**, skupinu, ktorá bude v ranom štádiu poskytovať politické poradenstvo týkajúce sa nových technológií v súvislosti s regulačným prostredím a obchodnými modelmi a zameria sa na využívanie pokročilých digitálnych technológií v rámci verejných služieb. To bude zahŕňať najmä zavedenie vybraných prípadov použitia vo verejnom sektore a požiadavky na interoperabilitu digitálnych riešení prijatých orgánmi verejnej správy v EÚ. Poradenstvo skupiny

---

⁵⁰ Rada Európskej únie (2020), Závety Rady: Verejné investície cez verejné obstarávanie: udržateľná obnova a opätovné oživenie odolného hospodárstva EÚ.

⁵¹ Pozri oznámenie Komisie o inovačnom obstarávaní C(2018) 3051, na základe zvonovej krivky inovácií v prípade konzervatívnych odvetví.

⁵² Experimentálne regulačné prostredia poskytujú presne vymedzené výnimky, ktoré umožňujú testovanie inovatívnych produktov a technológií, ktoré by inak neboli plne v súlade s platnými právnymi predpismi.

⁵³ https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/european-innovation-ecosystems_en.

môže podporovať aj opatrenia a programy súvisiace s verejným obstarávaním a experimentovaním subjektov verejnej správy s novými pokročilými digitálnymi technológiami v kontrolovanom prostredí (experimentálnom regulačnom prostredí).

Testovacie zariadenia

Komisia zriadi v roku 2023 v rámci programu Horizont Európa nové **otvorené inovačné testovacie zariadenie pre obnoviteľný vodík**, ktoré poskytne prístup k fyzickým zariadeniam, spôsobilostiam a službám. Implementujúce strany sa budú v rámci otvoreného inovačného testovacieho zariadenia snažiť získať usmernenia týkajúce sa dodržiavania európskych právnych a regulačných rámcov a zvyšovania obehovosti už v štádiu návrhu (posúdenie životného cyklu) s cieľom podporiť rozvoj dynamického vodíkového hospodárstva v celom hodnotovom reťazci. Poznatky z 22 otvorených inovačných testovacích zariadení podporujúcich priemyselné zavádzanie technologických inovácií v oblasti nanotechnológií a pokročilých materiálov poskytnú obraz o budúcej uplatniteľnosti tohto prístupu. Toto sa doplní o poradenstvo skupín na vysokej úrovni, ako je „Skupina pre nové technológie v oblasti mobility“, týkajúce sa uľahčenia testovania a skúšania vznikajúcich technológií a riešení v oblasti mobility v EÚ (testovacie zariadenia európskej mobility)⁵⁴.

Prístup k inovačnej infraštruktúre

Revidovaný rámec štátnej pomoci pre výskum, vývoj a inovácie bude po prijatí obsahovať **nové pravidlo, ktoré členským štátom umožní poskytovať pomoc na výstavbu a modernizáciu testovacích a experimentálnych infraštruktúr**. Tým sa zabezpečí, že rámec pre výskum, vývoj a inovácie spolu so všeobecným nariadením o skupinových výnimkách pomôže členským štátom podporiť plnenie Európskej zelenej dohody⁵⁵ a priemyselnej a digitálnej⁵⁶ stratégie Komisie.

Komisia v roku 2023 takisto spustí **testovacie a experimentálne zariadenia⁵⁷ pre inovácie v oblasti umelej inteligencie** na európskej úrovni. Tie umožnia inovátorom testovať najmodernejšie riešenia a produkty v reálnom prostredí a vo veľkom rozsahu.

Inovačné obstarávanie

Komisia podporí vytvorenie **odborných poradenských služieb v oblasti inovačného obstarávania**. Tie budú pôsobiť ako sprostredkovateľ medzi verejnými obstarávateľmi a inovatívnymi dodávateľmi. Komisia bude podporovať aj vytváranie živých laboratórií a inkubátorov, napríklad na prepojenie inovátorov a pracovníkov verejnej správy s cieľom poskytnúť inovatívne riešenia v oblastiach verejných potrieb⁵⁸. Komisia bude ďalej aktualizovať svoje celoeurópske referenčné porovnávanie⁵⁹ národných politických rámcov a investícií do

⁵⁴ Pozri [Stratégiu pre udržateľnú a inteligentnú mobilitu](#).

⁵⁵ [Európska zelená dohoda](#) | [Európska komisia \(europa.eu\)](#).

⁵⁶ [Európska komisia \(europa.eu\)](#).

⁵⁷ Program Digitálna Európa.

⁵⁸ [Program pre jednotný trh](#) | [Európska komisia \(europa.eu\)](#).

⁵⁹ Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre komunikačné siete, obsah a technológie, *The strategic use of public procurement for innovation in the digital economy: executive summary in English, French and German* (Strategické využívanie verejného obstarávania pre inovácie v digitálnom hospodárstve: zhrnutie v anglickom, vo francúzskom a v nemeckom jazyku), Úrad pre publikácie, 2021.

inovačného obstarávania v Európe a posúdi využívanie postupu inovatívneho partnerstva v rámci smernice o verejnom obstarávaní z roku 2014 spolu s verejnými obstarávaniami vo fáze pred komerčným využitím, na ktoré sa nevzťahuje smernica o verejnom obstarávaní a medzinárodné dohody o verejnom obstarávaní.

2.3. Podpora inovačných ekosystémov a odstraňovanie rozdielov v oblasti inovácií v EÚ

2.3.1. Výzvy

Inovačná výkonnosť EÚ sa v období rokov 2014 – 2021 naďalej zlepšovala⁶⁰. Môže účinne konkurovať popredným ekonomikám na celom svete vybudovaním skutočného celoeurópskeho inovačného ekosystému, ktorého základom sú prosperujúce regionálne inovačné ekosystémy a ktorý využíva skúsenosti, potreby, vízie a vnímanie čoraz rozmanitejšieho spektra jednotlivcov, spoločností a miest.

Ústrednú úlohu pri posilňovaní regionálnych inovačných ekosystémov, aby boli lepšie vybavené na stimuláciu a udržanie hospodárskeho rastu, zohrávajú stratégie pre inteligentnú špecializáciu⁶¹. Poskytujú rámec pre podporu výskumu a inovácií z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) v odhadovanej výške 56 miliárd EUR na roky 2021 – 2027. Tematické platformy inteligentnej špecializácie a partnerstvá sa stali aj kľúčovými nástrojmi na prepojenie inovátorov s podobnými alebo doplnujúcimi sa silnými stránkami a prioritami vo všetkých členských štátoch a regiónoch, a to aj v technologických oblastiach, ktoré sú kľúčové pre súbežnú zelenú a digitálnu transformáciu. Za posledných šesť rokov poskytlo takúto podporu 37 medziregionálnych partnerstiev⁶² zahŕňajúcich 180 území z 33 krajín EÚ a krajín mimo EÚ v oblastiach, ako sú progresívne materiály pre batérie a technológie vodíkových a palivových článkov.

Výskumné a technologické infraštruktúry takisto pomáhajú prilákať najlepších výskumníkov, inžinierov, technikov a študentov a majú schopnosť podporiť vnútroštátne a regionálne inovačné ekosystémy. Pokiaľ ide o európske regióny, zosúladenie podpory z EFRR so stratégiami pre inteligentnú špecializáciu podporuje miestne orientované inovácie a stimuluje investície zosúladené s potrebami a príležitosťami regionálnych podnikov. Táto skutočnosť zatiaľ viedla k vytvoreniu regionálnych inovačných centier a priemyselných klastrov založených na spoločnom umiestnení výskumných infraštruktúr, inštitúcií vysokoškolského vzdelávania, výskumných a technologických organizácií a priemyselného odvetvia (napr. Grenoble, Hamburg alebo Brno). Európska platforma pre spoluprácu klastrov⁶³ poskytuje prehľad o špecializácii aj

---

⁶⁰ Európsky prehľad výsledkov inovácie 2021.

⁶¹ Stratégie pre inteligentnú špecializáciu sú hlavnou metodikou EÚ na posilnenie národných a regionálnych inovačných ekosystémov. Členské štáty a regióny v celej EÚ v súčasnosti aktualizujú svoje stratégie pre inteligentnú špecializáciu v súlade so zavedenou koncepciou a príslušnými právnymi ustanoveniami na podporu politiky súdržnosti.

⁶² https://ec.europa.eu/growth/industry/strategy/interregional-partnerships_en#:~:text=Interregional%20partnerships%20The%20European%20Commission%20supports%20interregional%20partnerships,interregional%20cooperation%20to%20boost%20industrial%20competitiveness%20and%20innovation.

⁶³ [https://clustercollaboration.eu/.](https://clustercollaboration.eu/)

vplyve takýchto klastrov v 201 európskych regiónoch a programy EÚ vrátane práce siete Enterprise Europe Network uľahčujú kritické prepojenia s medzinárodnými partnermi a dodávateľskými reťazcami, ktoré odrážajú význam otvorenosti a obchodných partnerstiev pre hospodárstvo EÚ⁶⁴. Komisia takisto spustila iniciatívu Spoločné mapovanie aktérov podporujúcich inovácie⁶⁵ s cieľom poskytnúť komplexné mapovanie aktérov podporujúcich inovácie a súčasného stavu podporných zariadení vo všetkých regionálnych inovačných ekosystémoch v celej Európe.

Táto práca dopĺňa financovanie Európskeho inovačného a technologického inštitútu (ďalej len „EIT“) a európskych inovačných ekosystémov (ďalej len „EIE“) v rámci piliera III programu Horizont Európa „Inovatívna Európa“, ktorý vytvára základy celoeurópskeho inovačného ekosystému prepájajúceho regionálne inovačné ekosystémy v celej EÚ. Regionálny inovačný program EIT sa zameriava na rozvoj inovačných ekosystémov v regiónoch s nízkou inovačnou výkonnosťou v celej Európe a na prepájanie týchto ekosystémov s miestnymi a regionálnymi stratégiami pre inteligentnú špecializáciu. Nový súbor projektov EIT to doplní prepojením dobre rozvinutých regionálnych inovačných ekosystémov s menej rozvinutými ekosystémami, čím sa zabezpečí vzájomné obohacovanie.

Komisia okrem toho naďalej podporuje zvyšovanie súdržnosti a zlepšovanie synergií medzi politikami a mechanizmami financovania EÚ, ktoré podporujú podnikateľské inovácie na všetkých úrovniach, a to vrátane členských štátov v rámci nového politického programu EVP. Patria sem plány priemyselných technológií, ktoré sa zameriavajú na zosúladenie investícií do výskumu a inovácií na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni s cieľom podporiť vývoj a zavádzanie inovačných technológií a centier EVP⁶⁶. Takýto vývoj bude ďalej podporovať mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti. Na riešenie výziev pre jednotlivé krajiny identifikovaných v európskom semestri a na podporu zelenej a digitálnej transformácie, ktorá prispeje k odolnosti celého systému, sa poskytne 44 miliárd EUR vo forme úverov a grantov (v cenách z roku 2021)⁶⁷.

Umožnili sa aj nové modely spolupráce, a to aj prostredníctvom priemyselných aliancií⁶⁸, ktoré spájajú širokú škálu partnerov v danom odvetví alebo hodnotovom reťazci vrátane zainteresovaných strán z verejného a zo súkromného sektora, a dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu⁶⁹, ktoré umožňujú komercializáciu prelomových inovácií integrujúcich úsilie viacerých členských štátov EÚ na podporu priemyselnej stratégie EÚ v oblastiach, ako sú obnoviteľné a nízkouhlíkové zdroje vodíka a mikroelektronika. Okrem toho sieť európskych centier digitálnych inovácií bude podporovať digitálne inovácie v MSP a verejnej správe vo všetkých regiónoch EÚ tým, že bude dopĺňať vnútroštátne a regionálne stratégie pre digitalizáciu s cieľom pomôcť spoločnostiam inovovať a zvýšiť ich konkurencieschopnosť s využitím digitálnych technológií.

⁶⁴ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/february/tradoc_159438.pdf.

⁶⁵ <https://joinup.ec.europa.eu/collection/cmisa>.

⁶⁶ https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/research-area/industrial-research-and-innovation/era-common-industrial-technologies-roadmaps_en.

⁶⁷ Z celkovej sumy bude na podporu výskumných a inovačných činností určených viac ako 44 miliárd EUR.

⁶⁸ [Priemyselné aliancie \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/IP_21_6245).

⁶⁹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/IP_21_6245.

Napriek tomuto úsiliu pretrvávajú v EÚ hlboké regionálne rozdiely vo výkonnosti v oblasti výskumu a inovácií a táto inovačná priepasť sa zväčšuje. Šírenie inovácií a zavádzanie prelomových technológií, a to aj prostredníctvom medziregionálnych prepojení, je naďalej neoptimálne, pričom nevyužitý potenciál majú aj regionálne inovačné ekosystémy, často sústredené okolo organizácií vysokoškolského vzdelávania, výskumu alebo odbornej prípravy. Tie môžu prispievať⁷⁰ k priemyselným odvetviám a globálnym hodnotovým reťazcom, ale v súčasnosti im môžu chýbať stimuly, skúsenosti a zdroje na aktívnejšie zapojenie, najmä v menej rozvinutých regiónoch.

Tento rozdiel v inovačnej výkonnosti, ktorý sa odráža v poklese hospodárskeho rastu, prepojenosti a príjmov, spolu s rastúcou nerovnosťou oslabuje výkonnosť inovačného ekosystému EÚ ako celku a zhoršuje súdržnosť v celej EÚ.

2.3.2. Hlavná iniciatíva zameraná na urýchlenie a posilnenie inovácií v európskych inovačných ekosystémoch v celej EÚ a na riešenie rozdielov v oblasti inovácií

Cieľom tejto hlavnej iniciatívy je urýchliť inovácie a stimulovať excelentnosť v celej EÚ prostredníctvom rôznych nástrojov. Zameriava sa na vytvorenie základov pre vznik prepojených regionálnych inovačných údolí v celej EÚ, najmä pri zapojení regiónov s nižšou inovačnou výkonnosťou, a to vychádzajúc zo strategických oblastí regionálnej sily a špecializácie, na účely podpory kľúčových priorít EÚ.

Podpora prepojených regionálnych údolí špičkovej technologickej inovácie v celej EÚ

Toto opatrenie bude zamerané na posilnenie inovačných ekosystémov v celej EÚ urýchlením vývoja a zavádzania inovácií vrátane inovácií v oblasti špičkových technológií. Slúži na spájanie menej a viac inovatívnych regiónov s cieľom riešiť najpálčivejšie výzvy, ktorým EÚ čelí, a to znižovanie závislosti od fosílnych palív, zvyšovanie globálnej potravinovej bezpečnosti, zvládnutie digitálnej transformácie (vrátane kybernetickej bezpečnosti), zlepšenie zdravotnej starostlivosti a dosiahnutie obehového hospodárstva.

Bude spustené do konca roka 2023, pričom sa identifikuje až 100 regiónov, ktoré sa zaviazali posilniť koordináciu a smerovanie svojich investícií a politík v oblasti výskumu a inovácií na regionálnej úrovni. Očakáva sa, že tieto regióny zaradia medzi priority tri až štyri **medziregionálne inovačné projekty** súvisiace s kľúčovými prioritami EÚ vrátane projektov v oblasti špičkových technologických inovácií. Bude vychádzať zo **stratégií pre inteligentnú špecializáciu** a prípadne z účasti na partnerstvách pre regionálne inovácie⁷¹, pilotnom projekte, do ktorého sa zapojilo 74 území EÚ (vrátane 63 regiónov NUTS 2) a ktorý Európska komisia a Európsky výbor regiónov spustili v apríli 2022.

S cieľom zužitkovať takéto investície a maximalizovať ich vplyv bude Komisia podporovať úsilie premeniť rozmanitosť území EÚ na ich silnú stránku tým, že využije špecifické prednosti každého regiónu a uľahčí spoluprácu pri budovaní nových hodnotových reťazcov v rámci EÚ. To umožní regiónom so zosúladenými oblasťami špecializácie a doplnkovými schopnosťami,

⁷⁰ Ako sa uvádza v príručke HESS ([JRC125293](https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/pri)).

⁷¹ <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/pri>.

ako aj s rôznou úrovňou inovačnej výkonnosti spolupracovať a realizovať spoločné inovačné projekty zamerané na priority EÚ.

Vďaka finančným prostriedkom vo výške 100 miliónov EUR z programu Horizont Európa a 70 miliónov EUR z nástroja medziregionálnych inovačných investícií (I3) v rámci EFRR sa podporia činnosti medziregionálnej spolupráce, ktoré zahŕňajú spoluprácu medzi aspoň jedným menej inovatívnym a ďalším viac inovatívnym regiónom. Podporované činnosti by mohli zahŕňať prienik výskumu na trh, podporu spoločností pri rozširovaní ich nápadov, ako aj zavádzanie a demonštráciu špičkových technológií v reálnom prostredí a s koncovými používateľmi, prístup k cezhraničnej infraštruktúre a odborným znalostiam, výmenu zamestnancov, odbornú prípravu a rozvoj zručností a vývoj noriem a predpisov prostredníctvom experimentálnych prostredí a testovacích zariadení. Úspešné žiadajúce regióny v rámci spoločných výziev programu Horizont a nástroja medziregionálnych inovačných investícií (I3) budú uznané aj ako „**regionálne inovačné údolia**“.

Očakáva sa, že regionálne inovačné údolia využijú podporu, ktorá je k dispozícii v rámci ich národných a regionálnych programov EFRR, s cieľom maximalizovať svoj príspevok k zapojeniu sa do medziregionálnych činností a mať z neho prospech. Odhaduje sa, že najmenej 10 miliárd EUR, ktoré majú členské štáty k dispozícii v rámci stratégií pre inteligentnú špecializáciu, bude smerovať do regionálnych inovácií vrátane inovácií v oblasti špičkových technológií, ktoré súvisia s prioritami EÚ.

V tomto opatrení sa zohľadní existujúce úsilie zamerané na posilnenie a prepojenie priemyselných a regionálnych inovačných ekosystémov. Patrí sem nástroj medziregionálnych inovačných investícií (I3) v rámci politiky súdržnosti; startupové dediny⁷² ako súčasť politiky dlhodobej vízie pre vidiecke oblasti⁷³; Euroclusters⁷⁴ v rámci Programu pre jednotný trh; a program Horizont Európa vrátane európskych inovačných ekosystémov, Startup Europe, rozširovania účasti a posilňovania Európskeho výskumného priestoru, misií a práce znalostných a inovačných spoločenstiev (ZIS) a RIS EIT.

Synergie medzi programami politiky súdržnosti a programom Horizont Európa

V záujme dosiahnutia cieľa vybudovať väčšie synergie medzi politikou súdržnosti a programom Horizont Európa v priebehu programového obdobia 2021 – 2027 Komisia uverejní **usmerňovací dokument**⁷⁵, v ktorom spresní komplementárnosť medzi príslušnými nástrojmi financovania. To podporí riadiace orgány programov politiky súdržnosti, národné kontaktné miesta pre program Horizont Európa a predkladateľov projektov pri lepšom využívaní príležitostí na podporu inovácií vo všetkých regiónoch prostredníctvom integrovaného využívania týchto kľúčových nástrojov EÚ s cieľom uľahčiť zavádzanie a využívanie vyspelých technológií financovaných prostredníctvom výskumných a inovačných programov, a tým aj zvýšiť ich vplyv. Takéto

⁷² <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/en/w/the-european-startup-village-forum-call-for-pledges>.

⁷³ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/long-term-vision-rural-areas_en#documents.

⁷⁴ <https://clustercollaboration.eu/tags/joint-cluster-initiatives#:~:text=To%20implement%20the%E2%80%AFupdated%20EU%20Industrial%20Strategy%2C%20the%20European,the%20transition%20to%20a%20green%20and%20digital%20economy.>

⁷⁵ Oznámenie Komisie o synergiách medzi programami Horizont Európa a EFRR (2022).

synergie sa budú hľadať aj inde, a to aj prostredníctvom inovačného fondu EÚ ETS⁷⁶, ktorý bude podporovať demonštráciu inovatívnych nízkouhlíkových technológií a podporovať prechod na klimatickú neutralitu.

Ekosystémy pre konkrétne oblasti

V rámci plánu REPowerEU sa Európska komisia zaviazala podporiť prelomové inovácie v oblasti obnoviteľných a nízkouhlíkových vodíkových technológií, ktoré sú kľúčovou technológiou na odstránenie závislosti od fosílnych palív. Vďaka navýšeniu prostriedkov o 200 miliónov EUR z programu Horizont Európa sa počet **vodíkových údolí** v EÚ od štvrtého štvrťroka 2022 zdvojnásobí a do roku 2025 ich bude 50. Tieto centrá budú pokrývať viaceré využitia vodíka a spájať sa do integrovaného regionálneho ekosystému pokrývajúceho celý hodnotový reťazec, ktorý bude prispôbený regionálnym požiadavkám. Existujúce vodíkové údolia zriadené v EÚ budú takisto navzájom prepojené, aby sa urýchlilo zavádzanie vodíkového hospodárstva v EÚ, a to vďaka financovaniu v rámci Nástroja na prepájanie Európy.

Ďalej sa prostredníctvom navrhovaného **európskeho aktu o čipoch** prijímú opatrenia na posilnenie konkurencieschopnosti a odolnosti Európy v oblasti polovodičových technológií a použití. Pomôže to podporiť súbežnú zelenú a digitálnu transformáciu a posilniť vedúce postavenie Európy v oblasti technológií, a tým aj ambície, pokiaľ ide o otvorenú strategickú autonómiu v tejto oblasti. Investície do novej generácie technológií budú zahŕňať podporu celoeurópskeho prístupu k návrhárskym nástrojom a pilotným linkám na vytváranie prototypov, testovanie a experimentovanie. Celkovo sa politické ambície aktu o čipoch v období do roku 2030 podporia investíciami vo výške viac ako 43 miliárd EUR, ktoré budú vo veľkej miere sprevádzané dlhodobými súkromnými investíciami.

Dôležité projekty spoločného európskeho záujmu

Komisia bude naďalej aktívne podporovať spoluprácu členských štátov pri realizácii **dôležitých cezhraničných projektov spoločného európskeho záujmu** v rámci štátnej pomoci s cieľom umožniť rozsiahle investície na podporu prelomových inovácií v kľúčových odvetviach a prekonať zlyhania trhu v celej EÚ, ako aj v menej rozvinutých regiónoch.

K dnešnému dňu dva dôležité projekty spoločného európskeho záujmu v hodnotovom reťazci batérií umožnili značné investície do výskumu a inovácií, ako aj do podpory prvého priemyselného zavádzania nových batériových technológií⁷⁷. Viac ako 6 miliárd EUR z finančných prostriedkov členských štátov bude slúžiť na stimuláciu ďalších 14 miliárd EUR súkromných investícií. Na základe úspechu prvého dôležitého projektu spoločného európskeho záujmu⁷⁸ sa bude rozvíjať aj druhý dôležitý projekt spoločného európskeho významu v oblasti mikroelektroniky⁷⁹ a Komisia bude aktívne podporovať prebiehajúce úsilie členských štátov pri navrhovaní dôležitého projektu spoločného európskeho významu v oblasti zdravia, cloudovej infraštruktúry a služieb a vodíkových technológií a systémov s cieľom dokončiť hodnotenie prvého dôležitého projektu spoločného európskeho významu v oblasti obnoviteľných

⁷⁶ [Inovačný fond \(europa.eu\)](https://europe.eu).

⁷⁷ [Dôležitý projekt spoločného európskeho záujmu v oblasti batérií \(ipcei-batteries.eu\)](https://ipcei-batteries.eu).

⁷⁸ <https://www.ipcei-me.eu/>.

⁷⁹ [Dôležitý projekt spoločného európskeho záujmu – Významný krok k odolnejšiemu dodávateľskému reťazcu čipov v EÚ | Európska komisia \(europa.eu\)](https://europe.eu).

a nízkouhlíkových vodíkových technológií do leta 2022. Komisia bude ďalej v rámci plánu RePowerEU podporovať úsilie členských štátov o združovanie zdrojov zameraných na prelomové technológie a inovácie v hodnotových reťazcoch solárnej a veternej energie a tepelných čerpadiel.

Innospace

Komisia vytvorí otvorenú platformu **Innospace** založenú na umelej inteligencii s cieľom podporiť šírenie myšlienok a prístup k výsledkom výskumu, zdôrazniť dopyt po inovatívnych riešeniach a ich ponuku a prepojiť zainteresované strany na účely uľahčenia spolupráce. Bude poskytovať všetkým zainteresovaným stranám informácie o inovačných výzvach a príležitostiach (technologické a trhové trendy, duševné vlastníctvo, dopyt atď.) a uľahčí identifikáciu funkcií, služieb a možností financovania, či už verejného, alebo súkromného, s cieľom podporiť premenu nápadov na činnosti a projekty.

Okrem toho sa v rámci nového opatrenia **ScaleUp 100 EIC**⁸⁰ určí z portfólia EIC, ako aj iných programov EÚ skupina sto špičkových technologických startupov s potenciálom rozšíriť sa na globálnych lídrov alebo potenciálnych jednorozčov⁸¹. Do polovice roka 2023 začnú tieto spoločnosti dostávať zvýšenú podporu na rozvoj svojej stratégie a vedúceho tímu, ochranu duševného vlastníctva, nadväzovanie kontaktov so strategickými investormi a partnermi, medzinárodnú expanziu a získanie prepojení na vnútroštátnu podporu pre scaleupy. Okrem priamej podpory pre spoločnosti sa v rámci tejto iniciatívy budú medzi členskými štátmi a v celoeurópskych sieťach vymieňať aj najlepšie postupy.

2.4. Talenty v oblasti špičkových technológií

2.4.1. Výzvy

Inovácie závisia od úspešnej výchovy, prilákania a udržania talentovaných jednotlivcov a rôznorodých zručností. Vysokokvalitné vzdelávanie a atraktívne pracovné podmienky sú preto kľúčom k prilákaniu a zabezpečeniu prílevu vysokokvalifikovaných a talentovaných jednotlivcov, ktorí môžu prispieť k dosiahnutiu širších politických priorít vrátane súbežnej transformácie a konkurenčnej výhody v strategických hodnotových reťazcoch.

Kľúčovú úlohu pri zlepšovaní európskej konkurencieschopnosti v oblasti vysokoškolského vzdelávania, posilňovaní spolupráce aj mobility v rámci Európy a motivovaní svetových talentov, aby sa presťahovali do Európy, doteraz zohrával bolonský⁸² a lisabonský⁸³ proces. Významnú úlohu pri rozvoji, získavaní a udržiavaní zručností zohrávajú aj návrhy v rámci európskeho výskumného priestoru, európskeho vzdelávacieho priestoru, programu pre zručnosti⁸⁴, európskej stratégie pre univerzity a balíka zručností a talentov⁸⁵ spolu s programami

⁸⁰ [Pracovný program EIC na rok 2022](#) – s. 113.

⁸¹ Spoločnosť s ohodnotením vyšším ako 1 miliarda EUR.

⁸² <http://www.ehea.info/>.

⁸³ <https://www.coe.int/en/web/higher-education-and-research/lisbon-recognition-convention>.

⁸⁴ [Európsky program v oblasti zručností – zamestnanosť, sociálne záležitosti a začlenenie – Európska komisia \(europa.eu\)](#).

⁸⁵ [Zručnosti a talenty | Európska komisia \(europa.eu\)](#).

EÚ, ako sú Európsky sociálny fond plus, akcie Marie Curie-Sklódowskej, Erasmus+ a Erasmus pre mladých podnikateľov.

Nová európska stratégia pre univerzity obsahuje opatrenia na premenu inštitúcií vysokoškolského vzdelávania na hnacie sily regionálnych inovácií, a to aj prostredníctvom trhu talentov, ktorý bude spájať študentov a startupy, programu na podporu vytvárania inkubátorov na európskych inštitúciách vysokoškolského vzdelávania a novej iniciatívy „inovátori v školách“. Podobne centrá excelentnosti odborného vzdelávania a prípravy (CEOVP)⁸⁶ uznávajú význam odborného vzdelávania a prípravy a poskytujú vysokokvalitnú podporu inováciám v celej EÚ a v rámci regiónov, a to aj prostredníctvom služieb, ako sú klastre a podnikateľské inkubátory pre startupy spolu s podnikateľskými iniciatívami pre účastníkov.

EIT vytvorili najväčšiu sieť partnerov v oblasti inovácií s 2 900 partnermi s osobitným zameraním na vzdelávacie kurzy, v ktorých sa spájajú technické a podnikateľské zručnosti, ako aj na služby vytvárania a akcelerácie startupov s poskytovaním kapitálových investícií pre startupy. Úsilie členských štátov zamerané na dosiahnutie cieľa digitálneho desaťročia v oblasti zručností bude takisto podporovať štruktúrovaný dialóg o digitálnom vzdelávaní a zručnostiach, ktorý sa začal v októbri 2021 v nadväznosti na prejav predsedníčky von der Leyenovej o stave Únie. Príspeje k identifikácii existujúcich nedostatkov na vnútroštátnej úrovni a podporí úspešné prístupy na zlepšenie digitálnych zručností a súvisiacej odbornej prípravy.

Okrem toho už niekoľko členských štátov zaviedlo aj „startupové víza“ a v roku 2021 podpísalo 26 krajín (24 členských štátov EÚ spolu s Islandom) vyhlásenie o štandarde EÚ pre členské štáty týkajúcom sa startupov⁸⁷, ktorý podporuje politiky priaznivé pre tieto startupy a uľahčí prístup k talentom vrátane medzinárodných talentov.

V celosvetovom zápase o talentovaných ľuďoch však EÚ momentálne podľa všetkého prehráva⁸⁸. Kvalifikovaní výskumní pracovníci a potenciálni akademickí pracovníci sa presúvajú z EÚ do USA, pričom EÚ je pri získavaní globálnych talentov v skorších fázach kariéry vrátane doktorandskej úrovne menej úspešná ako iné krajiny OECD, ako napríklad USA, Kanada a Austrália. Prístupu k talentom bránia aj štrukturálne prekážky a pretrvávajúce predsudky, čo má za následok nedostatočnú rozmanitosť v jednotlivých oblastiach STEM: spomedzi absolventov doktorandského štúdia v oblasti IKT je 22,4 % žien a 29,4 % v oblasti strojárskej výroby a stavebníctva.

Zároveň sa v dôsledku demografických zmien znižuje počet obyvateľov EÚ v produktívnom veku a predvídateľné zmeny na trhu práce poukazujú na pravdepodobnosť rastúceho nesúladu medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami a ich nedostatku v budúcnosti. V EÚ27 je napríklad relatívne vysoký podiel odborníkov s kvalifikáciou v oblasti pokročilých výrobných technológií a priemyselných biotechnológií, ale v porovnaní s USA je badateľný rozdiel v oblasti umelej inteligencie a kybernetickej bezpečnosti⁸⁹.

---

⁸⁶ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1501>.

⁸⁷ <https://startupnationsstandard.eu/>.

⁸⁸ Khan, J. (2021). *European academic brain drain: a meta-synthesis* (Odliv európskych akademických mozgov: metasyntéza), *European Journal of Education*, 56(2), 265 – 278.

⁸⁹ *Advanced Technologies for Industry* (Pokročilé technológie pre priemysel) – [Záverečná správa, správa o technologických trendoch a zavádzaní technológií](#), júl 2021.

Tento nedostatok zvýrazní vysoká koncentrácia talentov v členských štátoch EÚ. Zo správ o jednotlivých krajinách HEInnovate⁹⁰ vyplýva, že najinovatívnejšie a najpodnikavejšie inštitúcie vysokoškolského vzdelávania sa sústreďujú v hlavných mestách, z čoho vyplýva nepomer medzi potrebami hospodárstva a dostupnosťou talentov. Regióny s potenciálom rozvíjať technológie, ktoré sú rozhodujúce pre zelenú transformáciu, ako sú obnoviteľné zdroje energie, sú často vzdialené od regiónov s transformujúcimi sa priemyselnými odvetvami, ako je ťažba uhlia⁹¹.

Spolupráca medzi univerzitami a priemyslom spolu s výskumnými a technologickými infraštruktúrami je kľúčovým kanálom pre tvorbu, zhodnocovanie a šírenie nových vedomostí. Dôkazy však poukazujú na nerovnomerné využívanie podpory medziodvetvovej mobility napriek tomu, že sa čoraz viac uznáva jej hodnota. Vysokoškolské vzdelávanie, výskumné a technologické infraštruktúry a vzdelávacie inštitúcie, najmä v menej inovatívnych regiónoch, v súčasnosti nemajú dostatok stimulov, skúseností a zdrojov potrebných na účinnejšie zapojenie sa do spolupráce s regionálnymi a medzinárodnými partnermi v priemysle. Rovnako dostupné nie sú ani podnikateľské siete a odborná príprava, ktoré sú nevyhnutné na budovanie kapacít a skúseností pri identifikácii príležitostí a komercializácii inovačných návrhov, a inovačný ekosystém EÚ neodráža bohatú rozmanitosť jej obyvateľstva.

Okrem toho napriek účinnému režimu akciových opcií pre startupy⁹², ktorý má prilákať talenty a preukázať svoju hodnotu, je úroveň vlastníctva zamestnancov v celej EÚ stále nízka⁹³. Chýbajúce režimy vlastníctva zamestnancov priaznivé pre inovácie oslabujú schopnosť startupov v EÚ súťažiť o talenty s veľkými technologickými spoločnosťami.

2.4.2. Hlavná iniciatíva zameraná na podporu, prilákanie a udržanie talentov v oblasti špičkových technológií

Vzhľadom na to, že prilákanie a udržanie talentov v EÚ je veľkou výzvou, táto hlavná iniciatíva sa zameriava na posilnenie úsilia EÚ prostredníctvom činností, ktoré zabezpečia rozvoj kľúčových talentov v oblasti špičkových technológií v rámci EÚ a ich prílev do EÚ.

Talenty v oblasti špičkových technológií

EIT bude pokračovať v iniciatíve zameranej na **1 milión talentov v oblasti špičkových technológií** v priebehu troch rokov vo všetkých členských štátoch. EIT bude aktualizovať a rozširovať svoje programy rozvoja talentov a zručností na základe potrieb oblastí špičkových technológií od nových materiálov a syntetickej biológie až po čisté technológie. Rozširujúce sa

---

⁹⁰ *HeInnovate: Encouraging entrepreneurship through higher education* (HeInnovate: Podpora podnikania prostredníctvom vysokoškolského vzdelávania) – OECD.

⁹¹ https://joint-research-centre.ec.europa.eu/jrc-news/eu-coal-peat-and-oil-shale-regions-updated-analysis-challenges-ahead-2021-03-16_en.

⁹² Estónsko, Lotyšsko, Litva, Francúzsko, Portugalsko, Taliansko, Poľsko, Švédsko a Írsko už zaviedli politiky na podporu využívania akciových opcií aj pre startupy. [Zdroj: *Rewarding Talent - A guide to stock options for European entrepreneurs* (Odmeňovanie talentov – Sprievodca akciovými opciami pre európskych podnikateľov), Index Venture 2021].

⁹³ V USA to bola v roku 2016 približne polovica. Napriek tomu, že sa odvtedy zvýšila, zostáva relatívne nízka.

spoločnosti spolu s ďalšími zástupcami priemyslu poskytnú informácie na účely doplnenia učebných plánov a zabezpečia, aby sa prispôbili meniacim sa potrebám trhu práce v príslušných technologických oblastiach.

EIC a EIT v treťom štvrtroku 2023 spustia aj **program pre stážistov v oblasti inovácií** s cieľom vytvoriť do roku 2024 príležitosti pre viac ako 600 výskumných pracovníkov a študentov a absolventov EIT na získanie skúseností v oblasti inovácií. Stážisti budú získavať pracovné skúsenosti v úspešných spoločnostiach podporovaných EIC a EIT, pričom jednotlivé stáže sa budú odvíjať od potrieb výskumníkov a príslušných spoločností.

Komisia poskytne ďalšiu podporu v oblasti odbornej prípravy aj inštitúciám vysokoškolského vzdelávania vrátane aliancií európskych univerzít, podnikom a výskumným a inovačným centrom prostredníctvom programu Digitálna Európa. Bude to zahŕňať odbornú prípravu špecialistov v oblastiach, ako je dátová veda, umelá inteligencia, kybernetická bezpečnosť a kvantová technológia, s cieľom podporiť budúce zavádzanie takýchto technológií vo všetkých odvetviach hospodárstva.

Okrem toho Komisia v spolupráci so zainteresovanými členskými štátmi a zainteresovanými stranami navrhne okruh talentov EÚ, ktorý sa má spustiť do polovice roka 2023⁹⁴. Pôjde o celoeurópsku platformu, nástroj na vyhľadávanie talentov, ktorý pomôže európskym podnikom vrátane startupov nájsť talenty, ktoré nie sú schopné nájsť na trhu práce v EÚ. Zvýši sa tak mobilita kvalifikovaných osôb smerom do Európy a v rámci Európy prostredníctvom medzinárodného náboru a podpory sprostredkovania kontaktov medzi zamestnávateľmi z EÚ a kvalifikovanými štátnymi príslušníkmi tretích krajín, ktorí chcú legálne pracovať v EÚ a presťahovať sa do nej. Právne cesty na prilákanie vysokokvalifikovaných pracovníkov, výskumných pracovníkov a študentov z krajín mimo EÚ a uľahčenie ich mobility v rámci EÚ ponúkne aj smernica o študentoch a výskumných pracovníkoch⁹⁵ a revidovaná smernica o modrej karte EÚ⁹⁶, ktorá sa má transponovať do 18. novembra 2023. Okrem toho Komisia v súlade s návrhom balíka dokumentov o zručnostiach a talentoch obnoví diskusie s členskými štátmi a ďalšími príslušnými zainteresovanými stranami s cieľom posúdiť rozsah ďalších opatrení na úrovni EÚ zameraných na prijímanie podnikateľov a zakladateľov startupov z tretích krajín.

Opcie na akcie

Komisia zriadi v rámci fóra EIC **pracovnú skupinu pre akciové opcie**, ktorá preskúma prístupy k riešeniu administratívnych prekážok, ktoré v súčasnosti obmedzujú využívanie zamestnaneckých opcií na akcie v celej EÚ. Fórum v prvom rade umožní Komisii a členským štátom vymieňať si informácie a najlepšie postupy s cieľom uľahčiť koordinovaný prístup v celej EÚ.

Ženy na čele inovácií v oblasti špičkových technológií

---

⁹⁴ Časť súboru politik „Zručnosti a talenty“, ktorú Komisia prijala v apríli 2022.

⁹⁵ Smernica (EÚ) 2016/801.

⁹⁶ Smernica (EÚ) 2021/1883 s termínom transpozície do 18. novembra 2023, ktorou sa zrušuje smernica Rady 2009/50/ES.

Technologické startupy v počiatočnej fáze, ktoré vedú ženy, bude podporovať **program pre podnikateľky a líderky**, a to aj prostredníctvom rozšírenej výzvy WomenTech EU⁹⁷. To sa premietne do ďalších iniciatív EÚ, ako napríklad Women4Cyber⁹⁸, a potenciálne aj do vnútroštátnych akceleračných programov, aby sa urýchlil rast spoločností vedených ženami. Spolupráca medzi EIC a EIT na podporu podnikateľiek sa posilní sprístupnením programu EIC pre podnikateľky a líderky špičkovým technologickým startupom pod vedením žien z EIT. Doplnkové aktivity budú zahŕňať príležitosti na vytváranie sietí a prepojenie príjemkýň z rôznych iniciatív; odovzdávanie podnikateľských a digitálnych kompetencií dievčatám a ženám prostredníctvom cielených akcií, ako sú festivaly podnikania, vedy, techniky, inžinierstva, umenia a matematiky (ESTEAM), spolu so systémami mentorstva, odbornej prípravy a podpory⁹⁹; a podpora zakladania a rozvoja sociálnych startupov pod vedením žien prostredníctvom čo najlepšieho využitia opatrení zahrnutých do európskeho akčného plánu v oblasti sociálneho hospodárstva¹⁰⁰.

Podpora podnikateľskej a inovačnej kultúry

Komisia vytvorí **komunitu pre partnerské učenie a hodnotenie inovačnej politiky a praxe**. V spolupráci s OECD bude združovať inštitúcie vysokoškolského vzdelávania vrátane novej európskej siete inovatívnych inštitúcií vysokoškolského vzdelávania, verejných činiteľov a kľúčové zainteresované strany s cieľom podnietiť prijatie politik a postupov, ktoré posilnia prínos inštitúcií vysokoškolského vzdelávania k inováciám v rámci komunit, v ktorých pôsobia. Každoročný samit o vzdelávaní a inováciách posilní toto úsilie tým, že spojí inštitúcie vysokoškolského vzdelávania, technologické spoločnosti a podnikateľov s cieľom podporiť spoluprácu a inšpirovať širšiu komunitu v oblasti vzdelávania, výskumu a inovácií k podpore podnikateľskej a inovačnej kultúry v Európe.

Komisia bude pokračovať aj v podpore mladých podnikateľov prostredníctvom projektu **EIT Girls Go Circular**¹⁰¹ a rozšíri ho tak, aby zahŕňal účastníčky zo všetkých členských štátov EÚ, vďaka čomu viac ako 40 000 školáčok získa digitálne a podnikateľské zručnosti.

Od roku 2023 budú **rozvoj podnikateľských zručností s osobitným dôrazom na špičkové technologické zručnosti** navyše **podporovať aliancie pre inovácie v rámci programu Erasmus+**¹⁰². Ako sa uvádza v stratégii pre univerzity, týmto sa podporí a doplní rozvoj inkubátorov v rámci inštitúcií vysokoškolského vzdelávania, a to v úzkej spolupráci

---

⁹⁷ https://eic.ec.europa.eu/news/eu-launches-women-techeu-pilot-put-women-forefront-deep-tech-2021-07-13_en.

⁹⁸ [Komisia spustila register talentov v oblasti kybernetickej bezpečnosti Women4Cyber | Formovanie digitálnej budúcnosti Európy \(europa.eu\)](#).

⁹⁹ Organizuje sa v 19 členských štátoch EÚ s cieľom rozvinúť kompetencie žien a dievčat, a to aj prostredníctvom online komunit ESTEAM, ktoré umožňujú online vzdelávanie a prepojenie s ich rovesníkmi.

¹⁰⁰ [Akčný plán v oblasti sociálneho hospodárstva – zamestnanosť, sociálne záležitosti a začlenenie – Európska komisia \(europa.eu\)](#).

¹⁰¹ [Girls Go Circular | Digitálne a podnikateľské zručnosti pre obehové hospodárstvo, \(eit-girlsgocircular.eu\)](#).

¹⁰² Aliancie pre inovácie v rámci programu Erasmus+ podporujú inovačnú kapacitu Európy na základe spolupráce a odovzdávania vedomostí medzi sektormi vysokoškolského vzdelávania, odborného vzdelávania a prípravy (počiatočného aj ďalšieho) a širším sociálno-ekonomickým prostredím.

s podnikateľským sektorom, s cieľom pomáhať študentom-podnikateľom, aby svoje nápady pretvárali na skutočné podniky.

Komisia bude takisto podporovať vytváranie spoločenstiev odborných sprostredkovateľov vrátane aliancií európskych univerzít s cieľom zvýšiť spoluprácu medzi priemyslom, akademickou obcou a výskumnými organizáciami a pomôcť zosúladiť ponuku vedomostí s požiadavkami priemyslu na inovácie.

2.5. Zlepšenie rámca pre tvorbu inovačnej politiky

2.5.1. Výzvy

Účinné inovačné politiky musia byť založené na presnom monitorovaní a hodnotení. Politiky na úrovni EÚ aj na vnútroštátnej úrovni musia držať krok s meniacim sa charakterom inovácií.

V súčasnosti je prostredie tvorby inovačnej politiky rôznorodé, s viacerými definíciami vo vzťahu ku kľúčovej terminológii a často s ťažko porovnateľnými údajmi týkajúcimi sa politiky. To sťažuje rozhodovacím orgánom na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni, aby so vytvorili spoločný názor na súčasný stav inovácií a na rôzne zložky a trendy inovácií v EÚ. Cieľom tejto hlavnej iniciatívy je riešiť tieto výzvy v oblasti tvorby politiky, ako aj posilniť podporu kapacít členských štátov, ktoré potrebujú zlepšiť svoj prístup k tvorbe politiky.

2.5.2. Hlavná iniciatíva zameraná na zlepšenie nástrojov tvorby politík

Táto hlavná iniciatíva sa zameriava na vývoj a používanie spoľahlivých, porovnateľných súborov údajov a spoločnej taxonómie údajov, ktoré môžu byť podkladom pre politiky na všetkých úrovniach v celej EÚ, ako aj na politickú podporu členských štátov.

Politika založená na údajoch

Komisia pripraví v prvom štvrtroku 2023 **prieskumnú správu o vymedzení pojmov týkajúcich sa startupov, scaleupov a špičkových technologických inovácií**. V následnej pilotnej štúdií sa stanoví súbor ukazovateľov týkajúcich sa startupov, scaleupov a špičkových technologických inovácií, ktoré môžu pomôcť pri analýze a modelovaní politík inovačného ekosystému na regionálnej, vnútroštátnej a európskej úrovni. Zodpovedajúcim spôsobom bude aktualizovaný Európsky prehľad výsledkov inovácií.

Podpora pre členské štáty

Komisia bude **podporovať členské štáty a regióny pri navrhovaní a vykonávaní lepších inovačných politík prostredníctvom nástroja technickej podpory** ako súčasť Nástroja NextGenerationEU¹⁰³. Tento nástroj bude poskytovať základnú podporu, ktorá sa môže týkať napríklad zhromažďovania údajov na účely tvorby informovanej politiky, budovania kapacít pre pracovníkov v oblasti verejného obstarávania, poskytovania regulačného poradenstva a využívania experimentálnych regulačných prostredí.

¹⁰³ https://europa.eu/next-generation-eu/index_sk.

Komisia posilní aj svoj nástroj na podporu politiky v rámci programu Horizont s cieľom poskytovať praktickú podporu pri navrhovaní, vykonávaní a hodnotení reforiem, ktoré zvyšujú kvalitu investícií, politik a systémov v oblasti výskumu a inovácií v členských štátoch.

Koordináčna politika

Komisia v roku 2022 **posilní úlohu fóra Európskej rady pre inovácie**¹⁰⁴, čím sa zlepši výmena najlepších postupov a koordinácia iniciatív v oblasti vnútroštátnej inovačnej politiky. Politické smerovanie fóra bude v súlade s Paktom pre výskum a inováciu¹⁰⁵ a bude sa podieľať na práci riadenia EVP a Výboru pre európsky výskumný priestor a inováciu v jeho úlohe spoločného poradného výboru pre strategickú politiku na vysokej úrovni, ktorý poskytuje včasné poradenstvo Rade, Komisii a členským štátom v strategických otázkach politiky v oblasti výskumu a inovácií.

3. ZÁVERY

Európa sa môže stať globálnym lídrom v súčasnej vlně špičkových technologických inovácií, ak vyvinie spoločné úsilie a využije pri tom jej rozmanité talenty, duševné vlastníctvo a priemyselné spôsobilosti. Členské štáty, a najmä regióny sa nabádajú k tomu, aby pri mobilizácii investícií, zabezpečovaní priaznivých rámcových podmienok a realizácii zásadných reforiem vychádzali z návrhov a spolupracovali s Komisiou a so zainteresovanými stranami.

Komisia bude do roku 2024 monitorovať pokrok a vplyv opatrení uvedených v tomto oznámení a podávať o nich správy v úzkej spolupráci so zástupcami členských štátov v rámci fóra Európskej rady pre inovácie.

---

¹⁰⁴ <https://ec.europa.eu/research-and-innovation/en/strategy/support-policy-making/shaping-eu-research-and-innovation-policy/building-european-innovation-ecosystem/eic-forum>.

¹⁰⁵ Návrh odporúčania Rady o Pakte pre výskum a inováciu v Európe (2021).

Zoznam opatrení v oznámení

Názov (Hlavná iniciatíva – Opatrenia)	Časový rámec
Hlavná iniciatíva: Financovanie špičkových technologických scaleupov	
1. Smernica o úľave na zníženie zvýhodňovania dlhu voči vlastnému imaniu (DEBRA) pri dani z príjmov právnických osôb, návrh Komisie	2. štvrťrok 2022
2. Akt o kótovaní, návrh Komisie	4. štvrťrok 2022
3. Rozšírenie mechanizmu Európskeho akčného plánu pre rizikový kapitál pre rýchlo sa rozvíjajúce podniky (ESCALAR)	2023
4. Pilotné zavedenie indexu rodovej rovnosti a rozmanitosti v oblasti inovácií v rámci pracovného programu EIC na rok 2022	1. štvrťrok 2023
5. Program EIT Women2Invest	4. štvrťrok 2022
Hlavná iniciatíva: Umožnenie špičkových technologických inovácií prostredníctvom experimentálnych priestorov a verejného obstarávania	
6. Usmerňovací dokument týkajúci sa experimentálnych regulačných prostredí	2. štvrťrok 2023
7. Otvorené inovačné testovacie zariadenie pre obnoviteľný vodík	1. štvrťrok 2024
8. Spustenie testovacích a experimentálnych zariadení na testovanie inovácií umelej inteligencie	2023
9. Revidovaný rámec štátnej pomoci pre výskum, vývoj a inovácie,	4. štvrťrok 2022
10. Spustenie odborných poradenských služieb v oblasti inovačného obstarávania	1. štvrťrok 2024
Hlavná iniciatíva: Urýchlenie a posilnenie inovácií v európskych inovačných ekosystémoch v celej EÚ a na riešenie rozdielov v oblasti inovácií	
11. Vytvorenie a prepojenie regionálnych špičkových technologických inovačných údolí	3. štvrťrok 2023
12. Oznámenie Komisie týkajúce sa synergií medzi programom Horizont Európa a Európskym fondom regionálneho rozvoja	3. štvrťrok 2022
13. Zdvojnásobenie počtu vodíkových údolí v EÚ	2025
14. Zriadenie Innospace – jednotného kontaktného miesta pre aktérov v oblasti inovačných ekosystémov	2023
15. Spustenie opatrenia Scaleup 100	1. štvrťrok 2023
Hlavná iniciatíva: Podpora, prilákanie a udržanie talentov v oblasti špičkových technológií	
16. Spustenie iniciatívy týkajúcej sa talentov v oblasti špičkových technológií	4. štvrťrok 2022
17. Spustenie programu pre stážistov v oblasti inovácií	3. štvrťrok 2023
18. Spustenie iniciatívy okruhu talentov EÚ s cieľom pomôcť podnikom vráťane startupov nájsť talenty z krajín mimo EÚ	3. štvrťrok 2023
19. Vytvorenie programu pre podnikateľky a líderky	2. štvrťrok 2023

20. Výmena najlepších postupov v oblasti zamestnaneckých opcií na akcie v startupoch	4. štvrťrok 2022
21. Komunita pre vzdelávanie a prax v oblasti inovácií	4. štvrťrok 2022
22. Zriadenie aliancií pre inovácie v rámci programu Erasmus+	2. štvrťrok 2023
23. Vyhlásenie výzvy v rámci programu Digitálna Európa na odbornú prípravu expertov v oblastiach orientovaných na budúcnosť	3. štvrťrok 2022
Hlavná iniciatíva: Zlepšenie nástrojov tvorby politiky	
24. Správa o vymedzení pojmov týkajúcich sa startupov, scaleupov a špičkových technologických inovácií	1. štvrťrok 2023
25. Posilnenie úlohy fóra Európskej rady pre inovácie	4. štvrťrok 2022